

TONG YULDUZI

O'zbekiston bolalari va o'smirlarining gazetasi

Gazeta 1929 yil 1 avgustdan chiqqan boshlagan

№ 1 (66282)
2001 yil 4 yanvar, payshanba

Sotuvda erkin narhda

BILIM OLISHGA
ISHTIYOQ...

Zamonamiz yoshlari nimalarni orzu qilishadi, nimalarga intilishadi? Maqsadlari, niyatlari qanday?

Kimdir bilim cho'qqilarini zabt etishni oldiga maqsad qilib qo'ysa, yana kimdir yaxshi kasbni egallashni orzulaydi. Lekin barchamizning maqsadu maslagimiz yagona - ona Vatanimizga xizmat qilish, unga munosib farzand bo'lib kamol topish.

Yurtboshimiz biz yoshlarning bilim olishimiz, o'qib-o'rganishimiz, kasb-hunar egallashimiz, dam olishimiz uchun barcha shart-sharoitlarni yaratib berganlar. Turli fan to'garaklari, sport to'garaklari, dam olish maskanlari bizning ixtiyorimizda. Lekin sholi kurmaksiz bo'lmaganidek, o'ramizda oltinga teng yoshlik davrini behuda ishlar bilan o'tkazadigan yoshlar ham yo'q emas. Ular darslardan qochib... hatto sigaret ham chekib yurishadi.

Bir kuni bobom ana shunday bolalarni ko'rib, achinib gapirdilar: -Essiz yoshlik, essiz umr! Bizning davrimizda bunday sharoitlar yo'q edi. Bilim olishga ishtiyoq bor edi-yu imkoniyat yetishmasdi. Bular esa...

Yoshlikni keraksiz ishlar bilan shug'ullanib o'tkazib yubormang, chunki bu oltin davringizni ortga qaytarishning iloji yo'q.

Bu bobomning so'zlari. Ular doimo quloqlarim ostida jaranglab turadi.

Toshkent,
Go'zal **UMAROVA**,
322-maktabning 8-sinf
o'quvchisi.

SAMIMIY KALOM BER, YANGI YIL!

Marhabo, marhabo qor qizi,
Kel pastlab narx navo, qor qizi.
Kelaver, kelaver, tashrifing,
Nonu tuz qahrabo qor qizi.

Hush kelding, hush kelding Qor bobo
Sahovat, ziynatga qorbobo.
Umidlar ro'yobda, toshni ham,
Yorgudek giyohlar bor, bobo.

Qish qattiq kelsa ham qo'rqmaymiz,
Kuzimiz hamisha ne'matli.
Sababi Barchindek hur qizimiz,
Yigitimiz Alpomish kelbatli.

Har kimning bu yurtida hur, yayrab,
Yaratib yashamoq burchi-da!
Yashaylik ko'zlarga tik qarab,
Biz rostlik olamin burjida.

Qo'rqamiz hattoki bir zumga,
O'zaro yovlashib yashashdan.
Kelishmay goh yerga, goh suvga,
Goh ko'kka qadamlar tashlashdan.

Assalom, assalom Yangi yil,
Olamga tinchlikda taom ber.
Ko'z ko'rib, qorachiq tasdiq qil,
Odamga samimiy kalom ber!

YANGI ASR BULBULCHALARI

Yaqinda shahrimizning Bog'i eram saylgohida «Bulbulcha» bolalar xorining tashkil topganiga o'ttiz yil to'lishi munosabati bilan katta bayram bo'lib o'tdi. Bayramga «Bulbulcha» xorining murabbiylari, san'atkorlar, ota-onalar va albatta o'quvchilar kelishdi.

Kelgan mehmonlar jonkuyar murabbiy, O'zbekiston televideniyesi qoshidagi Bulbulcha xorining rahbari Shermat aka Yormatov sha'niga iliq gaplarni aytishdi. Shermat aka o'rgatayotgan qo'shiqni bolalar juda sevib ijro etadilar. Ustoz bu dargohda necha-necha yoshlarni tarbiyalab, voyaga yetkazganlar. Bu haqda o'quvchilar ham aytib o'tishdi.

Biz «Bulbulcha» xorining bundan keyingi ijodiy ishlariga rivoj, omad tilab qolamiz. Yangi asrda ham bulbulchalar o'z sozu ovozi ko'z-ko'z etaversin.

Xurshida **NIYOZOVA**,
Yakkasaroy tumanidagi
144-maktabning
8-sinf o'quvchisi.

UNUTILMAS SANA

Maktabimizda Konstitutsiyaning 8 yilligiga bag'ishlangan tadbir bo'lib o'tdi. Qomusimizning yaratilishi va uning ahamiyati haqida 11-sinf o'quvchisi Nodira Mirzayeva so'z olib gapirdi. So'ng 9-sinf o'quvchisi Hamza Nizomov «Siz qonunni bilasizmi?» mavzusida ma'ruza o'qidi. Ota-onalar nomidan Zamira Hazratqulova barchaga minnatdorchilik bildirdi. Tadbirda o'quvchilar O'zbekiston Respublikasi fuqarolarining huquq va burchlari haqidagi moddalardan yod aytib berdilar. Keyin badiiy qismni 3-sinf o'quvchisi Mahliyo Asrorova boshlab berdi. Boshlang'ich sinf o'quvchilari maroq bilan raqs va qo'shiqlarni ijro etdilar.

Dilnoza **HAMDAMOVA**,
Samarqand viloyati, Urgut shahridagi 121-maktab 8-sinf o'quvchisi.

EZGU NIYATLAR
IJOBAT BO'LGAY

Mirzo Ulug'bek tumanidagi Yalang'och mahallasida joylashgan «BIOLAK» jamoa korxonasida jismonan sog'lomlashtirish markazi ochilgan. Bu markazning ochilishi mahalla ahli uchun quvonchli bo'ldi. Chunki bu markazni 1 iyun «bolalarni himoya qilish» kunida «BIOLAK» xodimlari mulk shaklini o'zgartirish yo'li bilan bolalarga sovg'a qilib berdilar-da. Kam ta'minlangan oila farzandlari bu yerdagi to'garaklarga bepul qatnaydilar.

Bugungi kunda bu markazda shahar miqyosida o'tkazilgan sport musobaqasida chempionlar ham yetishib chiqdilar. -Endilikda-, deydi markaz rahbari **Orif Sharipov**, -markazimizda sport turlarini yanada kengaytirmoqchimiz. Mahalla va yaqin atrofda yashovchi bolalar uchun chet tillarni o'rgatish, musiqa sinflari, qizlar uchun esa raqs to'garaklarini yo'lga qo'yarmoqchimiz. Ammo siz ko'rib turgan qarovsiz qolgan 4 ta xona qachonlar kimningdir xususiy mulki qilib berilgan ekan. Bu «xabar»ni bizning korxonamizdagilar keyin bildi. Qaniydi, bu xonalar ham bolalar uchun xizmat qilsa. Yangi yilda markaz rahbarining bu tilagi ham ijobat bo'lsa ajab emas chunki rahbar ezgu niyat qilayapti.

Xurshida
BOYMIRZAYEVA

XABAR
Toshkentda yangi yil kuni quyosh charaqlab turdi. Onam eski yildan kir-chirlar yangi yilga o'tmasin, deb ularni yuvdilar. Yuvilgan kiyimlar shu kuniyoq quridi.
Lobar ABDUAZIMOVA,
12 yosh, OQTEPA MAHALLASI

XABAR
Yangi yil kirib kelganda mahallamizni paq-puq ovozlari bosib ketdi. O'yin-o'yin-u, yaqinda yurak kasalidan zo'rg'a tuzalgan Xoltay amaki paq-puqchilarni quvib tong ottirdi.
Farrux Razzoqov,
10 yosh, Bobo dehqon mahallasi.

'Jannat onalar oyog'i ostidadir' - deyilgan hadisda. Shunday ekan, biz onajonlarimizni sevib, ulami humatini joyiga qo'yishimiz darkor. Ustozimiz Rixsiyat opa Shokirova ham adabiyot darsida doim bizni odob, axloqqa chaqirib: 'Bu dunyo - qaytar dunyo', sizota onangizga, ustozlaringizga qanday munosabatda bo'lsangiz, kelgusida shunday hurmat topasiz. Ulami faqat tilda emas, amalda e'zozlang', - deydi. Shuning uchun ham men har doim onajonimni ishlarini yengillashtirishga, ukalarim urishsa, onamlar siqilmasinlar deb ularni turli o'yinlar bilan chalg'itishga harakat qilaman.

Onajonim hayotda ko'p qiynalganlar. Chunki yoshliklarida onalari olamdan ko'z yumganlar. Gohida aytib bersalar, ko'zlarimdan yoshlar oqib ketadi.

'Eh, onajon, ishqilib bizga bosh bo'ling!' - deb quchoqlab-quchoqlab olaman. Har doim onamlarni asrab-avaylashga harakat qilaman. Kelganlarida xursand bo'lsinlar, deb hammayoqni chinni-chiroy qilib qo'yaman. Qilgan ishlarimni ko'rib, kundaligimdag besh baholarni ko'rib onajonimning chehralari yorishishini ko'rsangiz edi. Xuddi qorong'u zulmatni yoritib, quyosh chiqqanga o'xshaydi. Men onajonimdan juda-juda minnatdorman. Chunki ular tufayli men bu go'zal dunyoga keldim, bir parcha etligimdan voyaga yetkazib, meni oyoqqa turg'azdilar. Menga mehrlarini berib, ilmi, odobli bo'lishimga e'tibor berib kelyaptilar. Men ular oldidagi qarzimni boshimda ko'tarib yursam ham ado etolmasam kerak. Xuddi bir rivoyatdagidek:

Bir o'g'il onasini op'chib Makkaga ziyorat qildirib kelibdi va Payg'ambarimizdan 'Ey, Rasulilloh, men onam oldidagi qarzimni uzib bo'ldimmi?' - deb so'rasa, Payg'ambarimiz:

'Ey, o'g'il, sen endi onangning bir kechasi uyqusiz, oq sut berib chiqqani haqini ado etding', - degan ekanlar. Bu rivoyat mening qalbimda chuqur qoldirgan. Shuning uchun qo'lmdan kelgancha, onajonim bergan oqsutlarini oqlashga harakat qilaman.

Komila SHOBOBOYEVA

ONA HAQIDA SO'Z

Aziz bolalar, har kimning onasi o'zicha go'zal, o'zicha bilimdon va qadrdon. Shuning uchun ham ona haqida so'zni har kim har xil so'zlaydi. Lekin bu so'z zamirida mehribon, dilkash onalarimiz jonlanadi. Yodingizda bo'lsa, o'tgan yili «Ona haqida so'z» nomli tanlov e'lon qilgandik. Tanlovimiz «Onalar va bolalar yili» 2001 yil 1 iyunda yakunlanadi.

G'oliblarni tahririyat hay'atimiz a'zosi, tadbirkor olim Ergashvoy Sariqovning fikrini charxlaydigan sovg'asi kutmoqda. Shoshiling. O'z onasini til bilan ifoda etib, aniq suvratini chizib berganlarga bu sovg'a nasib etadi. Gazetamizda Yunusobod tumanidagi 274-maktabning 7 «A» sinf o'quvchilari yoppasiga o'z onalari haqida yozishni istashibdi. Biz tengdoshlaringizning yozganlarini hukmingizga havola qilayapmiz.

Dunyoda, menimcha, onadan mehriboni bo'lmasa kerak. Tabiatdagi barcha jonotlar, qushlardan tortib to bahaybat sherlarga cho'z bolalarini to oyoqqa turgancha ko'z qorachig'iday asraydilar. Onalarning farzandlariga bo'lgan mehri ta'riflashga, albatta, til ojizdir.

Mening onajonim ham ana shunday mehribon ayollar. Ularning bizni yaxshi ko'rishlarini, biz uchun jonlarini ham ayamaskliklarini, ayniqsa, betob bo'lib qolganimda his qilaman.

Biz uchun kuyib-pishib, 'Sizlar kasal bo'lgandan ko'ra, men kasal bo'laqolsam ham mayli edi, joning og'rit ketdi-ya, bolam!', - deydi. Shunday paytlarda 'Yo'q, oyijon siz hecham kasal bo'lmang, mayli siz uchun mening jonim og'riy qolsin!', - deb hayqirgim keladi.

Oллоhdan esa - Sizga hamisha uzoq umr so'rayman.

Onajonimning qo'llari juda ham ochiq. Iloji bo'lsa hamma narsani birovlariga berib yuboraveradilar. 'Nega unday qilasiz?' - desam: 'Qo'yaver bolam, sen qancha saxiy bo'lsang, savob ish qilsang, Olloh topganingga shuncha ko'p baraka beradi', - deydi. Buvijonim ham bu gaplarini ma'qullaydilar.

Buvijonim Haj safariga borib kelganlaridan keyin ayniqsa, ko'p savob haqida gapiradilar. Onamlarni ham buvijonimni ham gohida farishtaga o'xshatgim keladi.

Eh, men sizni qanchalar yaxshi ko'rishimni bilsangiz edi, azizlarim!

Zulfiya QOSIMOVA

Men onajonimni juda yaxshi ko'raman. Onajonim betob bo'lgach, gapira olmaydigan bo'lib qolganlar. Lekin biz farzandlar ularni juda yaxshi tushunamiz.

Onajonim, ayniqsa, men - kenjatoylari bilan suhbatlashishni yaxshi ko'radilar.

Biz bir-birimizni bitta q a r a s h d a y o q tushunamiz. Ular menga juda mehribonlar! Maktabga ketayotganimizda har doim ovqatlantirib, peshonamdan o'pib: 'Yaxshi borib kelgin, toychog'im', - deb imoishora qiladilar. Men ham ularni yaxshilab quchoqlaymanda, maktabga otlanaman.

Onajonim, men uchun dunyoda eng yaxshi va go'zal insonlar. Hamma bolalar, albatta, biror narsani orzu qiladilar. Do'stlarimdan biri 'zo'r mashinam bo'lsa', biri 'ko'p pulim bo'lsa' deb orzu qiladilar. Mening orzuim esa, katta bo'lganda shifokor bo'lib, onajonimning hech kim davolay olmagan dardlarini davolashdir!

Azizov Abdulla

Ustozimiz 'Bugun yozma ishingizda onajonlaringizni ta'riflaysiz' - deganlarida qanchalik suyunganimni bilsangiz edi, onajon! Qo'lga ruchka oldimu, uzoq o'yga tolibman.

Hayolim, ustozimizning 'Umidjon, nega yozmayapsan, bolam, mazang yo'qmi?' - degan gaplaridan bo'lindi. Yo'q, sog'man. Faqat sizdek yaxshi fazilatlariga boy onajonimning qaysi biriga ta'rif bersam ekan?' - deb o'yga toldim. Issiq nigohlaringiz bilan menga, singlimga boqqaningizda shunchalik yaxshi ko'rib ketaman-ki! Sizni singlim Shahlo bilan juda-juda yaxshi ko'ramiz. Bilaman, ba'zida bolalik qilib singlim bilan aytishib qolganimizda, bizdan xafa bo'lasiz. Siz xafa bo'lganingizni ko'rib, singlim bilan juda afsus chekamiz. Chunki sizni hamisha xursand bo'lib yurishingizni, hech ham siqilmasligingizni istaymiz.

Onajonim! Siz biz uchun dunyoda eng aziz insonsiz! Sizsiz biror kunimizni tasavvur qilolmaymiz. Sizni hamma hurmat qiladi. Sizdek olijanob, el suygan shifokor onamiz borligidan doim faxrlanamiz.

Mehribon onajonim! Bilaman, siz ham bizni jonu dilimiz bilan yaxshi ko'rasiz. Buni ayniqsa, betob bo'lganimda his qilaman. Issig'im chiqsa, kechalari uxlamay atrofimda parvona bo'lib, qarab chiqasiz. Bolalarimni ko'ngli o'ksimasin', - deb barcha aytganimizni muhayyo qilasiz. Buni singlim bilan biz juda yaxshi bilamiz. Shuning uchun hamisha a'lo o'qishga, odobli bo'lishga harakat qilamiz. Buvijonim va siz nasihat qilganingizdek: kattalarni hurmat qilishga, vijdonli, adolatli bo'lishga, a'lo o'qishga harakat qilamiz.

Xudo xohlasa katta bo'lsam, sizning barcha orzularingizni ro'yobga chiqaraman. Bizni qanday avaylab, parvarish qilayotgan bo'lsangiz, sizni ham shunday e'zozlayman.

Umidjon Saloxutdinov

BIZGA ISHONING

Kattalarning ishonishlari uchun biz yolg'on gapirmasligimiz kerak.

Ammo ayrim bolalar 01, 02, 03 telefonlariga qo'ng'iroq qilib, ularga noto'g'ri axborot berishar ekan. Natijada rostdan ham shu raqamlarga telefon qilganimizda ular bizga javob bermay, telefon go'shagini qo'yib qo'yishadi. Buni men o'z boshimdan kechirganim uchun aytayapman.

Yaqinda akam betob bo'lib qoldilar. Juda qo'rqib ketdim. Uyda mendan bo'lak hech kim yo'q edi. Tezda 03 telefon raqamini terdim va akamga yordam kerakligini tushuntirdim. Go'shakni ko'targan opa menga javob bermasdan go'shaki jahl bilan qo'yidilar. Men yana telefon raqamini terdim. Yana shu axvol.

Yaxshiyamki onam ishdan kelib qoldilar. O'zlari darhol 03 raqamiga telefon qildilar. Biroq 03 ham tezda kela qolmadi. Bu vaqt orasida akajonim ancha bezovta bo'ldilar.

Agar ayrim bolalar ushbu telefon raqamlarni o'ynab, ularni aldamaganlarida edi, 03 dagilar albatta menga ishonishardi. Akajonim ham ko'p azoblanmagan bo'lardi. Tengdoshlar, kattalarning ishonchini yo'qotmaylik. Ular bizga ishonishsin.

Ilhomjon

OTAMUHAMMEDOV,

Akmal Ikromov tumanidagi 197-maktab o'quvchisi.

O'tgan yildan buyon g'alati suv kalamushlari paydo bo'la boshladi. Ular negadir ilgari biz ko'rgan kalamushlarga o'xshamas edi. Biz ko'rgan kalamushlar kichkina edi. Hozirgi kalamushlar katta-katta bo'lib, negadir tukli, hech narsadan qo'rqmaydigan xilidan ekan. Bu kalamushlarni bizga yuqori hududlardan suvlar orqali oqib o'tib kelgan deyishsa, yana bir gumon Farg'ona viloyatidan kimdir tajriba uchun oddiy kalamushlarga bir mo'ynali hayvonni chatishtirib, yangicha mo'ynali hayvon kashf etmoqchi bo'lgan, deyishadi. Lekin bu zararkunanda ofatlarning paydo bo'lishi yaxshi bo'lmadi.

Kalamushlar kartoshkalarni o'g'irlab, chiroyli qilib taxlab qo'yar ekan, lekin bodom, yong'oqlarni uchiga chiqib chaqib tashlar ekan, ularni dastidan anorlar ham qolmadi. Donlik ekinlarni bo'lsa-ku qironini keltirishdi.

Kalamushlar paydo bo'lishi bilan mushuklar yo'qola boshladi. Odamlar mushuklarni haj qilgani Makkatilloga ketgan ham deyishdi. Ammo haj mavsumi tugasa-da, baribir mushuklar qaytib kelganicha yo'q.

Biz bolalar uchun mushuklarni qayerga ketgani hamon jumboqligicha qolmoqda.

Ayrim kishilarning bashorat qilishlaricha, bu yil ilonlar ko'payar emish. Ular kalamushlarni yeyar emish,

QULOQ'INGGA GAPIM BOR

Qo'shni Chamanzor maxallasi bolalari bilan darsdan bo'shagan vaqtlarimizda birga mol boqar, gurunglashib o'tirardik. Bir kuni futbol musobaqasida ulardan g'olib bo'ldigu oramizga ola mushuk oraladi. Nuqul bir-birimizga xo'mrayadigan bo'lib qoldik.

Mollarimizni boqib yurgan vaqtlarimizda Asqar amaki degan ozarbayjon baliqchi bilan tanishib qoldik. Asqar amaki Bo'zsuvda baliq ovlar, tabiatni juda qadrlar, har bir qush, baliq turlari haqida bizga erinmasdan so'zlab berardilar. Garchand ularning hamma gaplariga tushunmasak-da, biz ularni juda yaxshi ko'rib qolgan edik. Asqar amakining xaftada ikki marotaba ketdi

XATOINGIZNI ANGLANG

bilib, shu kunni

sabrsizlik bilan kutar edik.

Amaki yaxshilik, to'g'rilik haqida ham ko'p gapirardilar. Mollarimiz ham bizni tushungandek atrofimizdan nariga ketmay o'tlab yurishardi.

Asqar amaki har kelganlarida to'rxalta va qarmoqlarini mototsiklga bog'lab olib kelardilar. Keyingi paytlarda o'z narsalarini bizga ishonib, qamishzorga yashirib ketadigan bo'ldilar.

Afsuski, bizning do'stligimiz uzoqqa cho'zilmadi. Endigina mollarimizni arqondan bo'shatayotgan ham edikki, amaki jahl bilan keldilar-da, nimalardir dedilar. Biz tushunmasdan, dovdirab qoldik. Bildikki narsalarini kimdir sohib, keragini o'g'irlab ketibdi...

Shu payt qamishzor chekkasidan bu voqeani kuzatib turgan chamanzorlik bolalar zavq bilan kulishar, Asqar amakining qarmoqlarini ko'z-ko'z qilishardi. Shunda hammasi ayon bo'ldi.

Asqar amaki ham, biz ham bu yerlarga boshqa kelmadik. Biroq, chamanzorlik bolalarning noto'g'ri xatti-harakati xali-veri ko'z oldimizdan ketmasa kerak. Istardikki, ular o'z xatolarini anglasalar.

Sherzod TO'LAGANOV,

Yangiyo'l tumani, Tinchlik jamoa-xo'jaligidagi Q.Abdullayev nomli maktabning 9-sinf o'quvchisi.

MUSHUKLAR QAYERGA KETDI?

Shivir-shivir

u n d a n

so'ng tipratikanlar ko'payib ilonlarni yeyarmish.

Lekin biz bu mish-mishlarga qaramasdan kalamushlarga qarshi kurashishimiz kerak. Agar shu kunlarda mushuklar yo'qolmaganida edi, bu kalamushlar ko'payib ketmagan bo'lar edi.

Tengdoshlar, qani ayting-chi, mushuklar qayerga ketdi?

Dilnoza Shoqosimova

Bo'z tumanidagi 1-o'rta maktabning 7 «V»-sinf o'quvchisi.

YAXSHISO'Z-JON OZIG'I

Sinfimiz ingliz tiliga ixtisoslashgan. Barcha ishlarda birinchimiz, o'qishda ham, tadbirlarda ham. Biroq, keyingi vaqtlarda, darslarga quloq solmaydigan, uy vazifalarini vaqtida bajarmaydigan, to'polonchi sinfga aylandik. Barcha o'qituvchilarimiz bizning sinfdan shikoyat qiladigan bo'lib qolishdi. Bundan xabar topgan direktorimiz Munira Aliyevna 'Sinfni boshqa sinflarga bo'lib yuboramiz, yoki oddiy sinf qilamiz', dedilar.

Bu gap bizga yoqmadi. Axir nechâ yillik sinfdoshlar bo'lsak. Bezovtalanayotganimizni sezgan sinf rahbarimiz Ziyoda opa yaxshi taklif aytdilar.

- Agar siz o'z sinfingizning obro'sini tiklamoqchi bo'lsangiz to'palonni kamroq qiling, darslarga ko'proq e'tibor bering. Kelinglar, ochiq dars o'tkazamiz,- dedilar.

Opamizning takliflari bizlarga ma'qul bo'ldi. Shu kundan boshlab 'Yaxshi so'z jon ozig'i' mavzusidagi ochiq darsga tayyorlanib boshladik.

Ochiq darsga otalarimizni, ustozlarimizni va albatta maktabimiz direktorini taklif qildik. Yaxshilik, to'g'rilik, shirin so'zlik haqida she'rlar yodladik, xikmatli so'zlardan, xadislardan o'qidik. Xatto bir emas, ikkita kichik sahna ko'rinishini namoyish qildik.

Birinchi ko'rinishda saxiy bobo va yigit chiqdi. Yigit dono boboga 'Shirin so'z ayting', deydi. Shunda bobo: 'Dunyoda tinchlik, oilamizda kut-baraka bo'lsin', deydi.

Ikkinchi ko'rinishda esa ota o'zining yetti o'g'lini chorlaydi va har biriga bittadan cho'p berib, sindiring, deydi. Farzandlar osonlikcha cho'pni sindiradilar. Ota ularga yettita cho'pni birdaniga sindirishni buyuradi. Biroq o'g'illar bu ishni uddalay olmaydilar. Ota ularga 'Ana ko'rdingizmi. Agar sizlar birlashsangiz sizlarni hech qanday kuch yenga olmaydi', deydi.

Biz bu ikki ko'rinish orqali yaxshilik, birlik, shirin so'zlik har narsadan qudratli ekanligini bilib oldik.

Ochiq darsimiz yakunida Munira Aliyevna shunday dedilar:

- Darsingizni kuzatib, biroz xijolat bo'ldim. Juda bilimdon ekansizlar. O'ylaymanki, sizlar ustozlaringiz xohlagandek o'quvchilar bo'lasiz. Ishonchimizni albatta oqlaysiz,- dedilar.

Bundan keyin biz ham faqat ibratli sinf bo'lamiz, deb so'z berdik.

Sanjarbek ALIMQULOV,
Mirzo Ulug'bek tumanidagi 275-maktabning 5-«V» sinf o'quvchisi.

BIR SHINGIL BOG'DAN. BIR SHINGIL TOG'DAN

KO'ZGUNI TOZA TUTING

Har bir xonadonda ko'zguning katta yo kichik turlari bor. Biz ko'zguga qarab o'zimizga oro beramiz, o'zimizni chetdan ko'ramiz. Xo'sh, biz ko'zguni ozoda saqlay olamizmi? Ha, buning qiyin joyi yo'q. Avvalo bilish lozimki, ko'zgu quyosh nuri va namlikdan qo'rqadi. Shuning uchun ham ko'zguni quyosh nuri tik tushadigan joyga qo'yish tavsiya etilmaydi. Asosan ko'zguni quruq va yumshoq latta bilan artish lozim. Bir oyda ikki marta uksus yoki 'sinka' qo'shilgan suvda artilsa, u yaraqlab turadi. Ko'zguni damlangan choy bilan ham tozalasa bo'ladi. Undagi pashshalar dog'ini yarimta bosh piyoz bilan artib, so'ngra sovuq suv bilan yuvilsa, u toza bo'ladi. Zinhor novshadil spirt bilan artmang. Agar ko'zguning orqa tarafi himoya vositasi bilan qoplanmagan bo'lsa, uni nam latta bilan artish mumkin emas, ehtiyotkorlik bilan qirib yubormay changini quruq va yumshoq latta bilan artish lozim. Ko'zguning ramkalarini tozalash esa ular tayyorlangan materiallarga asoslanadi.

Muharrama PIRMATOVA.

YIGIRMA BIRINCHI ASR ERTAGI

Diyonat bor ekan, xiyonat yo'q ekan. Adolat bor ekan, razolat yo'q ekan. E'tiqod bor ekan, qaboxat yo'q ekan... Hali biz ko'rmagan bo'lg'usi bir zamonda bir ajoyib yurt bo'lgan ekan. Nomi «O'zbekiston» (ta'rifi olam-jahon) ekan. Odamlari qahrlimas mehrli, so'zlashlari zaharlimas sehrli, ayollari xayoli, qizlari iboli, yigitlari chaqmoq, erkaklari qaynoq bu yurtga bir kelgan kishi ketgisi kelmas ekan. Bahorda gullab jannatga timsol bog'lari, servikor tog'lari, zilol buloqlari, yashil o'tloqlari bu yurtning ko'rkiga ko'rk qo'sharkan. Shunday ajoyib yurtning yurtboshisi o'z xalqini jonu-dildan suyar, xalqning dardi, uchun qo'yar ekan. Kunlarning birida chet ellik eng boy-badavlat va aqlli janob Klayd yurtimizning ta'rifi eshitib yo'lga otlanibdi. Elchixonaga o'zining borishi va hamkorlik qilish istagi borligini bildirib ikki enlik xat yuboribdi va aytilgan kuni samolyotga minib kelibdi. Samolyotdan tushar ekan, «-Bizning yurtimizga xush kelibsiz!», - deya atlas ko'ylagi-yu buxorochoa zarduz nimchalarini kiyib olgan qizlar uning qo'llariga non-ila tuz va turfa rangli guldasta uzatishibdi. Karnay-surnay sadolari yangrabdi. Klayd janoblari o'zi bilan kelgan tarjimondan o'zbeklar mehmonni ana shunday kutib olishimizni eshitib battar hayratlanibdi. U juda ko'p joylarda bo'lar, ammo bunaqa tantanani umrida birinchi ko'rishi edi. Xatto oilasida ham biron joydan kelgach «salom»dan boshqa so'zni eshitmagan ekan. Besh kunga kelgan mehmon bir oy qolib ketibdi. U bu yurt ta'rifi til o'zligini tan olgan holda yurtiga qaytibdi. O'zi umr bo'yi yiqqan sarmoyasini shu yurt hisobiga o'tkazishga va o'zi ham shu yurtda yashashga qaror qilibdi. Chunki uni ota qoni tortgan ekan-da! Sababi, 20 asr boshida uning bolalari yangi makon izlab chet ellarga ketishga majbur bo'lgan ekan. Ularning nega ketganini siz ham bobolaringizdan so'rab bilib oling.

Gulruh YULDASHEVA,

Navoi viloyati, Xatirchi tumani 54-maktab o'quvchisi

FOLBINLAR BASHORATIGA ISHONASIZMI?

Amir Temur bobomizning tug'ilishlari va hayotida erishadigan yutuqlari o'z davrining ko'plab munajjmlari tomonidan bashorat qilinib, unga «sohibqiron» laqabi ham tug'ilmasdan avval berilgan ekan.

Buyuk imeparot Nopoleonning halokati ham uning shaxsiy munajjimi tomonidan aniq aytilgan ekan.

Dunyoga mashhur germaniyalik gipnozchi-bashoratgo'y Volf Messing ham Adolf Gitlarning aynan Rossiyada yengilishini oldindan aytib bergan.

Kaftga qarab fol ochuvchi Krixgof Pushkinga 37 yoshida «oq odamdan ehtiyot bo'lishi kerakligini aytdi. Buni qarangki, duelda Pushkinni otib o'ldirgan zobit Dattes oq sariq odam bo'lib, u doimo oq mundir kiyib yurgan ekan.

Hijriy yil

Hijriy yil (H.y.) milodning 622 yil 16-iyulidan, ya'ni payg'ambarimiz Muhammad sallallohu alayhi vasallamning Makkadan Madinaga hijratlaridan boshlanadi. Hijriy yil oy va quyosh kunlari asosida olib borilishiga qarab Hijriy Qamariy (H.q.), Hijriy shamsiy (H.j.) deb ataladi. H.q. oy davrining o'zgarishi H.j. yerning quyosh atrofida aylanishi asosida tuzilgan. H.q.ning bir yili 354 (kabisa yili 355) kecha-kunduz, shamsiydan bir yilda 11 kecha-kunduz orqada qolib boradi va qamariyning ma'lum bir oy va kunning har yili milodiy hamda shamsiyning turli vaqtlariga kelishiga sabab bo'ladi. Har 33 yilda H.q. yili chiqib yana bir vaqtga to'g'ri keladi va qamariyning 33 yili shamsiyning 32 yiliga baravardir.

HIJRIY QAMARIY YIL OY - KUNLARI

1. Muharram - 30 kun.
 2. Safar - 29 kun.
 3. Rabbi-ul avval-30 kun
 4. Rabbi-us soni - 29 kun.
 5. Jumadul-avval- 30 kun
 6. Jumadus - soni - 29 kun.
 7. Rajab - 30 kun.
 8. Sha'bon - 29 kun.
 9. Ramazon - 30 kun.
 10. Shavvol - 29 kun.
 11. Zulqa'da - 30 kun.
 12. Zulhijja - 29 (30 kun)
- Yangi 1417 H.y.ning boshlanishi 1996 M.y.ning 19 may yakshanba kuniga to'g'ri keladi. Rabbi-ul avval oyining 9-sanasida (milodiy 571 yil) payg'ambarimiz Muhammad sallallohu alayhi vasallam tavallud topganlar. Vafotlari dushanba kunidir (632 milodiy). Rajab oyining 27-kechasi Rasulullohning Me'rojga chiqqan

kunlaridir. Sha'bon oyining 13-dan 14-kuniga o'tar kechasi Barot kechasidir. Muborak Ramazon oyining 26-kunidan 27-kuniga o'tar kechasi «Laylat ul-qadr» kechasidir. Ramazon hayit (Iyd al Fitr) va Qurbon hayit (Iyd al Adha)ning birinchi sanasi mamlakatimizda dam olish kunidir. Yillarni aylantirish Hijriy yilni milodiyga aylantirish $M=X - X + 621$

33
Milodiy yilni hijriyga aylantirish: $X=M+ M-621-621$

32
IZOH: Formulalardan foydalanganda taqriban + 1 yilga farq bo'lishi mumkin.

PAXLAVA

4 stakan un qirg'ichdan o'tkazilgan 300 gramm saryog' bilan pichoq yordamida bo'rtalanadi. Ustiga 1 stakan smetana, 3 dona tuxumning sarig'i, bir chimdim tuz, 1 choy qoshiq iste'mol sodasining 1 choy qoshiq uksusdagi eritmasini qo'shib, xamir qoriladi. Ularni uchta teng bo'laklarga bo'lib, zuvalachalar 3 soat muzlatgichda tindiriladi.

Uch dona tuxumning oqi bir yarim stakan shakar bilan bize xoliga kelguncha ko'pirtiriladi. Kichikroq kosada yong'oqning mag'izi chaqib, tayyorlab qo'yiladi.

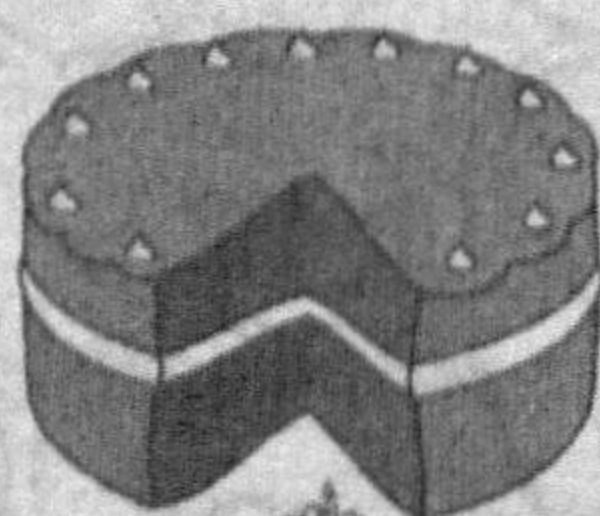
Muzlatgichda tingan xamirni gaz patnisi kattaligida yupqa qilib yoyib, ustidan bize surtiladi. Uning ustidan bir tekisda yong'oq mag'izi sepiladi. Ikkinchi va uchinchi zuvalachalar ham shunday xolatda joylashtiriladi. Yuzasiga bitta tuxum sarig'i surtib, maydalangan yong'oq mag'izi sepiladi. O'rtacha olovda, yarim soat davomida pishiriladi.

TVOROGLI PIROG

Bir idishga 400 gramm tvorog, 4 dona tuxum, 1 stakan shakar va bir chimdim iste'mol sodasi aralashtirib qo'yiladi.

200 gramm margarinni qirg'ichdan o'tkazib, 4 stakan un, bir stakan shakar qo'shib, pichoq yordamida bo'rtalanib, quruq xamir qoriladi.

Gaz patnisiga xitoy qog'ozi yoyib, usti biroz yog'lanadi. Quruq hamirimizni ikkiga bo'lib, orasiga tvorogli aralashmamizni quyamiz. O'rtacha olovda, yarim soat davomida pishiriladi.

Inson umri ortga qaytmaydi. Yaxshi-yomon kunlarni bizga hadya etib, umr mazmunimizni boyitaveradi.

Iste'dodli aktyorimiz, O'zbekistonda hizmat ko'rsatgan artist Lutfulla aka Sa'dullayev 60 yoshni qoralabdilar.

Yo'ldosh Oxunboboyev nomidagi yosh tomoshabinlar teatrining aktyor va rejissyori Lutfulla aka Sa'dullayev salkam 40 yillik ijodiy mehnati bilan hurmat topdi. Har bir yaratgan sahna asarlarida xalqimiz qalbidan joy oldi.

Insonning hayotda eng beg'ubor, eng pokiza baxtli onlari bo'ladiki, bu hamisha shirin xayollar bilan esga olinadigan bolaligidir.

San'atkorimizning tug'ilgan kunlari bilan qutlab, bolalik xotiralariga oshno tutindik.

EZGULIKNING ERTASI BOR

6-7 yoshli Lutfulla mahalladagi tengdoshlari kabi har narsaga qizuquvchan bola edi. Bir kuni mahalladagi bolalar elektr simyog'ochi yerga qulab yotganini payqab qoladi. Kattalarning "tegmanglar" deyishiga qaramay, Lutfullaning do'stlari - Asad, Mo'min, Karimlar simlarni o'ynashadi. Ammo uzilgan simlarning hammasi ham quvvatsiz bo'lmasligini Lutfulla qayoqdan bilsin? Bo'lmasa, ularni tortib, temir panjaraga bog'larmidi?..

Lutfulla ko'zini ochdi-yu tepasida uni o'rab turgan odamlarni ko'rdi. Turaman desa, turolmashmish. Chunki uni yerga ko'mib qo'yishgan, faqatgina boshi ochiq qolgan ekan. Kimdir undan ismini so'rabdi. Zo'r-bazo'r javob beribdi-yu yana xushidan ketibdi. O'lib qoldi, deb o'ylagan odamlarning baqir-chaqirig'iga quloq solmagan farzandsiz ayol- Oysha xola uni dast ko'tarib, onasining oldiga olib keladi. Muolajalar davomida Lutfullaning xushi o'ziga kelishiga ko'maklashadi. Bolaligida yaxshi insonlardan ko'rgan mehrni Lutfulla aka minnatdorlik bilan xotirlaydi. Hayotda ezgulik bor ekan, o'tayotgan kunimiz maroqli

ekaniga ishonadi.

BOLALIKDA...

Malika opa va Ubaydulla akaning 7 nafar farzandi el-yurt nazariga tushgan insonlar

QAYTAN YATKULAN

bo'lishdi-yu. Ular orasida teleminatyuralar teatrining aktyori G'ayrat aka Ubaydullayev, bolalarning sevimli yozuvchisi Yayra Sa'dullayevani yaxshi bilamiz.

Otam, - deb hikoya qiladi Lutfulla aka, - bizning ma'rifatli, madaniyatli bo'lishimizni chin dildan xohlardilar. Uy yumushlari bilan band bo'lgan onamning "erinmaysiz-a" deyishlariga qaramay, otamiz bizni goh teatrga, goh kino, sirkka olib borardilar. Bolaligimda ko'rgan 'Alpomish', 'Armug'on' spektakllari hamon yodimda. Yana bayramlarni juda intiq kutardik, ota-onamiz har zamonda olib bergan kiyimlarni qadrlardik. Ota-onamizga yordam bo'lsin deb, tunlari nonga navbat kutardik. Topgan pulimizni ham ro'zg'orga sarf qilardik. Bozordan 40 tiyinga kartoshka sotib olsam, 30 tiyindan oldim deb aytar edim. Qarabsizki,

'Lutfulla pishiq-puxta bola-da" deb xursand bo'lishardi. Men esa yolg'onni ham yaxshilik yo'lida ishlataman-ku deya o'z-o'zimni ovutardim.

MAKTABDAN

BOSHLANGAN ORZU

Ustozlar mehri, oiladagi totuvlik, qalbdagi uyg'ongan go'zal orzular Lutfulla akani maktabdanoq san'atkor bo'lishga undagani rost. Ustozlarim Xayrulla aka Hikmatov, Fatxulla aka va boshqa mehribon o'qituvchilarning bergan bilimlari balki bunga yordam bergandir?..

Yillar o'tib teatrdagi ustozlari,

mafkurasi ruxida tarbiya topar ekan, ularning qalbi, ongi oddiylikdan yiroq bo'lsin, - deydilar Lutfulla aka. Chunki bugungi kun, ertangi umiddir. Hafta davomida bolalar o'qish, to'garak ishlari bilan band bo'lishadi. Yakshanba kunlari teatr binosi bolalar bilan gavjum bo'lsa, qanday yaxshi! Biz - teatr jamoasi ham jon deb yakshanbani ular bilan birga o'tkazardik..

Bu yil "Onalar va bolalar" yili deb e'lon qilindi. Qani endi, televideniya orqali bolalar uchun yaratilayotgan spektakllarning reklamasi ko'paysa-yu, narxi arzonlashtirilsa...

Lutfulla aka Sa'dullayev bolalar olami bilan yashaydigan, oqibatda hecham qarimaydigan irsonlardan. Oilada Gulira'no, Sarvar va kenjatoy Muqaddamxonlarning mehribon otasi shirindan-shakar nabiralarning bobosi. Gulchehra opa Sa'dullayeva bilan o'tayotgan mazmunli hayotidan baxtiyor.

Qutlug' yosh bo'sag'asida Lutfulla aka Sa'dullayevning barcha muxlislari nomidan ijodiy barkamollik va sog'lik-omonlik tilab, sizni baxtiyorlik tark etmasin, - deb qolamiz.

Ma'mura
MADRAHIMOVA

KO'NGILDAN KECHGAN

O'YLAR

Tabarruk yoshda ham sevimli san'atkorimiz siz, bolajonlarni o'ylamoqdalar. Negaki, teatrga bolalar ko'proq kelishini istaydilar. Bolalar o'tmish va kelajakni, ma'naviyat saboqlarini sahna asarlarida ham ko'rishini xohlaydilar. Shoir Fahriyor yozganidek:

O'tmish tildan qolgan.
Dardini esa
Yozib ko'rsatadi eski yozuvda
Biz o'qiy olmaymiz.
O'rgating, desak,
Muallim harflarin yozadi
suvga...
Farzandlarimiz istiqlo

TASAVVUR CHIZGILARI

Shukur Xolmirzayevga

Hissiz - hayajonsiz qo'zg'almas bir tosh
O'tirgandek bo'lar quvnoq davrada.
Qah-qaha otolmas, to'kolmas ko'z yosh,
Bir zumda yuraging bo'ladi zada.

Shu og'ir fe'lidan ilg'ab qolaman,
Bahorgi maysalar latofatini.
Go'yo gul hididan bahra olaman,
Sevib ham qolaman odam zotini.

Mirpo'lat Mirzoga

Suyaksiz til aylanar
Har bir gapga javob shay.
Nega gapga chechanni
Mot qiladi paydar-pay.

Yusuf qiziq Muhiddin
Agar o'lmaganida.
Akam ustoz bo'lardi
Shoir bo'lmaganida.

Muhammad Haydar

Shoir Usmonxo'jayevga

Afsus, shoirmassiz Shoir akajon,
Shunda yaramasdik shogirdlikka ham.
Xudo yaratibdi ko'ngli keng beg'am
Beozor fe'lingiz o'zi bir jahon.

Bilmaymiz dardingiz, g'amingiz nima
Uyga sig'magulik savlatingiz bor.
Yurakni changallab takror va takror
O'zbekka qildingiz o'nlab tarjima.

Nizom Komilga

Gumrohlarga fikrin uqtira olmay,
Hayron o'tib ketgan devona misol,
Umr karvonining ketidan qolmay
So'ngsiz yo'llar aro sudranar behol.

Bu axir ne qismat, qanday ko'rgilik,
Ko'rlar orasida chiroq ko'tarmoq.
Qay devorga ursin boshini sho'rlik,
Oson emasmidi ko'r bo'lib yurmoq.

Cho'lpon Ergashga

O'zi davlat bersa devonalarga
Qo'sh qo'llab berarkan behad,
behisob
Baxtlining qismatin afsonalarga
O'rab, yozar ekan eng dardli kitob.

Nozik fe'l, nozik bir atvor,
Ortiqcharoq bo'lsa azobdir juda.
Tuganmas davlatu, farishtadek yor
Izlab o'tib ketdi umr behuda.

Zohir A'lamga

Har narsaga bor ekan nisbat.
Tun-kunga ajratgan jumla jahonni.
Bosiq fe'l dardmandlik beribdi qismat
Mukammal yaratib bir musulmonni.

Odam qanday yashar o'ziga bog'liq
Nahotki bir marta bo'lmas baqirib.
Behad armonlardan yuragi dog'liq
Bir umr omadni o'tar chaqirib.

Nikolay Krasilnikovga

Eski shahar tuni, eski mahalla
Boyqushlar sayragan sirli manzara.
Birga tinglaganmiz kechalar alla
Millatning farqi yo'q bolaga sira.
Orzular kiydirdi menga oltin toj
Ilohim sultoniman har subhu-sahar.
Cheksiz dunyo menga ochadi quloq
Parvozim kuzatar qadrdon shahar.

Rauf Parfiga

«Qanday azob beray inson zotiga
Yaratgan yaratgan meni beozor.
Tuhmat qilolmayman shoir atiga,
Bemaza qovundek urug'i bisyor.

Chidab yashayapman qilib murosa
Ko'ringan har bir it berar nasihat.
Bu umr qisqadir, uzundir juda
Meni do'stlarimdan saqla, tabiat».

Inson kindik qoni tomib, ko'z ochib ko'rgan yurtini «VATAN» deya e'zozlab yashaydi.

Vatan! Menimcha, Vatan cheksiz tushuncha, u inson qalbida yashaydi va shu qalb bilan baxtiyordir. Aslida Vatan tuyg'usi sut bilan kirib, jon bilan chiqadi. Onalar hali biror so'zning ma'nosini bilmaydigan go'daklariga ona yurtning muqaddasligi to'g'risida alla aytadilar. Allalari asta-sekin ertak va hikoyalarga aylanadi. Ularda ham Vatan mavzui bosh masaladir. Shunday bo'lishi tabiiy. Chunki inson taqdiri bevosita u tug'ilib o'sgan Vatan taqdiri bilan chambarchas bog'liq. Biror shoir yo'qki, uning madhini she'rga solmagan, biror rassom yo'qki, betakror manzaralaridan nusxa ko'chirmagan bo'lsa.

Vatan-kim uchundir o'zi tug'ilib o'sgan yurt, kimgadir ona-zamin, tuproq. U gul uchun bir hovuch tuproq, bulbul uchun unib chiqqan gul, bog'. Ular ana shular bilan tirik. Inson esa Vatani bilan tirik. Vatanlilar xor bo'lmaydi. Vatanlilar xalq bo'ladi. Xalqdagina Vatan qoladi.

Vatan bu mening qalbm, orzu-armonlarim, gunohu-xatolarim, yig'inlarda qatnashganlarim, quvonchlarim sig'adigan joy. Vatan - onaning allasi taralgan, beshikning izlari chizilgan zamin. Ajdodlarim ko'milgan qabriston, ota-onamning izlari qolgan ko'chalar - Vatandir.

Toshloq yerni gulzor ko'rar ruh,
Vatan tuyg'ulari -
O'tkazadi oddiy bir ko'chat,
Vujud parvona.
Qaqragan yurakda,
Vatan tuyg'ulari.

Inson ruhida o'suvchi daraxt - Vatan tushunchasining tomirlari yurakda bo'ladi. Daraxt ne chog'li yashnoq bo'lsa, bizni bag'riga olmiş yurt ne chog'li go'zal bo'lsa,

*Vatan, Ona so'zi naqadar laziz!
Vatan har narsadan mo'tabar, aziz!
Hurmatini saqlar har bir o'g'il, qiz,
Muqaddas, mo'tabar ulug' Vatanim,
Sharaf, shonlarga to'liq Vatanim,
O'lsam ayrilmasman quchoqlarindan!*

shuurimizdagi daraxt shunchalik yashil va yashnoqdir. Biz Vatan go'zalliklarini ko'rib uni suyamiz, aksincha Vatanga nisbatan mislsiz go'zalliklar kashf etamiz.

Muqaddas tuproq bag'ringda qancha-qancha buyuk zotlar xoki bor! Sendagi har bir maysada bobolarimiz nafasi, har zarra tuproqda kamtarligi, har bir cho'qqida g'ururi yashirin. Ilk bahor chog'ida ochilgan qizg'aldoq o'zining nafis barglari ila qadog'ini yashirishga urinib, qimtinib, sabo esa qaltirab turadi. Ammo yozning issiq shamoli yuzlarini tilganda, ayovsiz qynoqlarga solganda, nafis barglari kuyib, jizg'anak bo'lib qolganda ham qalbidagi qop-qora dog' ketmasdi.

Bilaks, yanada yorqinroq namoyon bo'lib qoladi. Men bu mahzun satrlarni behuda keltirayotganim yo'q. Ming yillik tarixni boshidan kechirgan xalqimiz o'tmishiga ayni shu qizg'aldoq mos o'xshatishdur...

Vatan ostonadan boshlanishi rost,
Unda alla tinglab, ungan beshik bor.
Qaldirg'och uyasini Vatan deb bilar,
O'sha Vatanlardan boshlanar bahor.

Darhaqiqat, Vatan ostonadan

boshlanadi, deyдилar. To'g'ri, Vatan ostonadan, kindik qoni to'kilgan, ilk bora «ingga»lab yig'lagan chog'imda ko'z yoshlarim to'kilgan maskandan boshlanadi. Men yana shuni entikib aytgim keladi: Vatan ona allasidan boshlanadi...

Murg'ak go'dak bokira ko'zchalari bilan dunyo sehriga hayron boqar ekan, ona o'z allasi orqali haft deb atalmish bebaho ne'mat sirlarini uning kichik qalbiga singdira boshlaydi. Bu muqaddas allada esa avvalo insoniy mehr, Vatan muhabbati, To'maris, Nodira, Amir Temur, Bobur, Navoiy kabi ajdodlarimizning madadkor ruhlari, barcha-barchasi mujassam bo'ladi.

Ko'pincha «Vatan nimadan boshlanadi?» -deb savol bersalar, men bu savolga shunday javob berardim: «Vatan kishining tuqqan onasidan boshlanadi».

Ona-zamin muruvvati va sahovati bilan rivojlanib, tug'ilib kamolga yetgach, validai muhtaramasi va buyuk onalar sarvari Ona-zamin sha'nini himoya qila oladigan g'ururi baland, mard farzand bo'lib voyaga yetadi.

Ey farzand ona-zamin. Vatan seni dunyoga keltirgan va insonga aylantirgan. Vatan

bizni quchog'ini oladi. Biz yoshlar yashashimiz uchun barcha sharoitni yaratib bergan ham ona-zamin, ya'ni Vatandir. Mustaqil diyorumiz, millat, Vatanimiz, Yurt ishq, xalq mehri, qallda namoyon. Ona - O'zbekiston, bir jonu tanmiz.

Ulug' istiqlolni qutlaydi jahon.

Faylasuflarning fikricha, insonni kamolotga yetkazuvchi eng asosiy yo'l-muhabbat. Menimcha inson kamolotga erishishi uchun dastlab Vatanni sevmog'i darkor. Zero, Vatanni sevmog' iymondandir.

Inson hayotini, qalbini Vatanisiz tasavvur eta olmaydi. Bog'bon bog'ida mehr bilan tup ko'chat parvarish qilayotgan inson Vatanda muhabbatlidir. Garchi Vatan sog'inchi bilan yashab olamdan o'tgan furqat ko'zlariga to'tiyo aylagali bir siqim tuproqqa zor bo'lib, begona yurtlarda armon bilan yashab, u o'zining adashgan itga o'xshatadi. Bobomiz Zahiriddin Muhammad Bobur Hindistonda yirik imperiya shoh bo'lib, bir tilim Andijon qovunini sog'inib o'zga yurtlarda jon beradi.

Ayni kunlarda yurtimizda fevral oyida bo'lib o'tgan qonli portlash hammani larzaga soldi. Bu voqea mening ham qalbinga g'ulg'ula soldi. Nima uchun yovuz niyatli kishilar, tajovuzkorlar yurtimizga va yurtboshimizga suiqasd uyushtirdilar? -deb o'yladim. Yurtboshimiz «Men farzandlarimni hech kimning qo'lga topshirib qo'ymayman», deb chin dildan aytdilar. Shunday ekan biz yoshlar bunaqa qabih, razilona ishlarni oldini olishimiz kerak. Shuning uchun biz yoshlar Vatanimizni himoya qilmog'imiz darkor.

Dilrabo SALIMOVA

Vobkent tumani,

1-iqtidorli bolalar gimnaziyasi, 10-sinf o'quvchisi
10-sinf o'quvchisi,

KOFIR XOJI SARGUZASHTLARI

Unitilayotgan siymo

Aziz bolajonlar, Mustaqil Vatanimiz hayotidagi dastlabki yirik sana - O'zbekiston Istiqlolining 10 yilligi yaqinlashib kelmoqda. Bu qutlug' tantanaga taraddud hozirdanoq boshlab yuborilgandan yaxshi xabardorsiz. Va yana shuni ham bilasizki, siz o'quvchi yoshlarning mazkur muborak shodiyonaga munosib sovg'angiz har tomonlama yetuk ilm olmoq va shu asosda ertangi kunning komil yordamchilari bo'lib yetishmoqdir.

Ajdodlarga loyiq avlod esa o'zi tug'ilib o'sgan tabarruk zamin tarixini teran va atroflicha bilmog'i lozim. Ayniqsa ilm-fan bobida. Zotan, Sharqda yashab o'sgan buyuk allomalar shu qadar ulkan bilim xazinesini yaratganki, uning bevosita kuchli ta'siri tufayli jahon taraqqiyoti gurkirab rivojlangan. Ana shu bois ham O'rta Osiyo xududida yashab yotgan Imom al-Buxoriy, Burhoniddin al-Marg'inoniy, Al-Xorazmiy, Al-Farg'oni, Al-Moturidiy kabi buyuk bobolarimizning ulug' to'ylarini biz bilan birga butun dunyo ham keng nishonlamokda. Biroq o'rta asrdayoq yer yuzasiga tanilgan allomalarimiz hayotini o'rganar ekanmiz, nisbatan yaqin o'tmishdagi bobolarimizni ham unutib qo'ymasligimiz darkor.

Zotan, XIX asrning ikkinchi va XX asrning birinchi yarmida O'rta Osiyo tarixi xonliklar, ruslar istilosi va sho'ro xukmronligidan iborat anchayin murakkab, ziddiyatlarga to'liq, nozik va asabiylar davri bo'ldi. Bu xolni ana shu paytda yashab o'tgan ziyolilar-ijtimoiy arboblari, shoir-yozuvchilar qatorida olimlarning chigal qismatida ham ko'rish mumkin.

Ming yil muqaddam Al-Xorazmiy, Al-Farg'oni, Beruniy, o'rta asrlarda Mirzo Ulug'bek kabi allomalar ham aniq fanlar, shu jumladan texnik qurilmalar bilan shug'ullanishgan, albatta. Biroq XX asr boshlari O'rta Osiyoga zamonaviy texnik bilimlar kirib kelayotgan bir davr edi. Shu bois ham Quyosh va Oy tutilishlarini o'rganagan buxorolik Ahmad Donish, Toshkentning Xadra maydonida planyor yasab uchirgan andijonlik Xusanxon Niyoziy johil ruxoniylarning qahriga

uchragan astramonik ilmlarni yoqlab bohslashgan xo'jandlik Yusuf Mirfayozov ham shu xil g'azabdan benasib qolmagandi. Yana eng qizig'i shundaki, olimga umrida xaj safarini ado etgan olimga umrida haj qilmagan mutanosib dindorlar «kofir hoji» deb laqab berishgan.

Umuman olganda, O'rta Osiyoda (qariyb butun sharqda) uchinchil globusni yaratgan taniqli olim, geograf-katograf, mirob, astronom, tabib-dorishunos, shoir, tarixchi, musiqachi, ma'rifatchi, Xo'janddagi o'ziga mos akademiyani asoschisi hamda rahbari Hoji Yusuf Mirfayozov faoliyat doirasiga ko'ra nihoyatda keng qamrovli, serqirra bir siymo edi. Afsuski, Ahmad Donishning zamondoshi bo'lgan bu atoqli olimning hayoti va ilmiy ijodi juda kam o'rganilgan.

Ana shuni nazarda tutgan holda «Tong yulduzi» o'quvchilarini shu ajoyib zot haqidagi turkum hikoyalar bilan tanishtirib berishni ma'qul ko'rdik. **Rustam Obid.**

O'N IKKI YOSHLI SAYYOH

Hoji Yusuf Mirfayozov 1842 yili Xo'jandning Og'alikon mahallasida, pillakash usta xonadonida tavallud topgan. Uning onasi o'qimishli ayol edi, shu bois bolani 6-7 yoshidanoq tahsil olishga berishgan. Samarqandlik jurnalist Hoji Mo'yin Ibn Shukrullozoda olimning o'zi va yaqin kishilari bilan suhbatlar asosida yozgan «O'zbekistonda birinchi jug'rofiya olimi Hoji Yusuf» nomli maqolasida ko'rsatishicha, Yusuf dastlab mulla Said Akram degan kishining qo'lida o'qish-yozishni o'rganagan. Keyinchalik esa tor, doiradagi bilim bilan qanoatlanmagan bola astronomiya, orifmetika, geografiya, adabiyot va boshqa fanlarni mustaqil o'rganishga kirishadi. Oradan bir necha yillar o'tgach, Yusuf Sharq mumtoz she'riyatining Umar Xayyom, Abdurahmon Jomiy, Hofiz Sheroziy, Abdulqodir Bedil singari mashhur

shoirlarining satrlarini yod oladi, tarixni o'qishga berilib ketadi.

Ma'lumki, Mirzo Abdulqodir Bedil Sharq she'riyatining eng falsafiy shoiralaridan biridir. Rivoyat qilishlaricha uning bir bayti hususida qirq nafar muhlisi qirq xil fikr bildirib, o'zaro baxslashib qolishibdi. Ohiri shoirning o'zidan so'rashganida u kulib, qirq birning ma'nosini aytib bergan ekan. Yusuf ana shu faylasuf satrlarining ma'nosini axtarishga urinib, muallimini ko'p bezovta qiladi. Muallim u hali ancha yoshligini, Bedil baytlarining mag'zini chaqish murakkab ekanligini so'zlab yupatganida esa Yusuf bilimning maqsadiyu mohiyati o'qib o'rganmoqdan iboratligini aytib, intilishlarida sobit turib oladi.

Ayni chog'da u falakiyot ilmiga, osmon jismlari va samoviy hodisalariga ham qiziqib ustozlari bilan ko'p baxslashardi. Bir kuni Yusuf muallimidan yulduzlar nimaligini so'rab qoldi. O'qituvchisi esa «Yulduzlar shaytonlarga otulguvchi toshlar» deb tushuntirdi. Shunda bola «Bu holda ular kun sayin kamayib borishi kerak-ku! Yoinki yulduzlar yangidan yaratib turiladimi?» degan o'rinli savol beradi.

Ustozlarining bu xil javoblaridan qoniqmagan Yusuf tabiat hodisalarini sinchkovlik bilan kuzatar, atroflicha fikr-mulohaza yuritir, jarayonlarning tub sabablarini anglab yetishga urinar edi. Mushohada doirasi tor muallimlaridan ko'ngildagidek bilim ololmagan Yusuf xilma-xil fan sohalarini mustaqil o'rganishga zo'r berar, kitoblari ustida tong ottirar, tug'ilib o'sgan shahriga sig'may olis sayohatlarni orzu qilardi. Xullas, o'z vatanida ilk saboq olgan ilmga chanqoq o'smir keyinchalik G'arbu Sharq mamlakatlari bo'ylab sayohatlari mobaynida o'z davridagi ilm-fan asoslarini mukammal o'zlashtira bildi.

Yusufni yiroq safarlarga chorlagan sabab, otasi Xo'janddan olisda uzoq vaqt qolib

Sharq ilmi yulduzlari

ketgani bo'ldi. U hali go'daklik chog'idayoq otasi makkaga haj qilib vafot etgan va o'sha yerda dafn etilgan edi. Ota qabrini ziyorat etish uchun qayta-qayta ruhsat so'raganidan so'ng onasi bilan akasi Miryoqub Yusufni makkaga yo'llashga majbur bo'lishadi. 12 yoshli bola xo'jandlik savdogarlar va ruhoniylar karvonini olis safarga oltanadi. Makkaga yetib borib, otasi qabrini izlab topadi, ziyorat qilib yodgorlik toshi o'rnatadi.

Olimning yaqin kishilari bergan og'zaki ma'lumotlarga qaraganda, xo'jandlik savdogarlar va ruhoniylar karvoni Xo'jandga qaytganida Yusuf Makkada qolgan. Bolaning baxtiga u xo'jandlik bir yurtdoshi, Qohirada yashovchi bir odamni uchratib qoladi va u kishi vatandoshi bo'lmish o'smirlar rahnamolik qiladi. Keksay g a n chog'ida hoji Yusuf o'sha davrdagi sarson sargardonliklari haqida Xo'jandlik shoir do'sti Mirzo Abdullo Fayozga hikoya qilib bergan edi.

Xullas, musofir go'dak yurtdoshiga ergashib, Qohiraga yo'l oladi. Bu yerda tahsilini davom ettirib, mashhur «Al-Asqar» dorilfununiga o'qishga kiradi. Qohirada o'tgan yillar o'smirni har tamonlama bilib olishida muhim davr bo'ldi. Yusuf bu yerda aniq fanlar (matematika, geometriya, trigometriya, astronomiya) arab gramatikasi, fors tili va adabiyoti, geografiya kabi sohalarini puxta o'rgandi. Ayrim yozma matnlarga qaraganda, Yunon, fors va arab tillarida yozilgan ko'plab ilmiy asarlarni aslyati bo'yicha o'rganib chiqqan. Sharq shaharlarining yirik kutubxonalarida uzoq yillar shug'ullangan. O'zining ilk ilmiy risolalarini ham aynan shu davrda yozgan.

Qisqasi, Makka va Qohirada o'tgan yillar yosh olimning dastlabki olis sayohatiga bir debocha bo'ldi, deyish mumkin. Binobarin, o'z vatani Xo'jandga qaytganida Hoji Yusuf xanuz yosh ekaniga qaramay, katta yoshli kishilardak bosiq vazmin, ko'pni ko'rgan va yetuk bilimli odam edi.

Saidqodir MUZAFFAROV.

Hozirgi kunda inson hayotini vitaminlarsiz tasavvur qilish qiyin. Chunki vitamin bo'lmasa, odam organizmi sog'lom bo'lmaydi, ya'ni kishi tanasida vitamin moddasi yetishmasa, uning a'zolarida biron-bir kamchilik yoki nuqsonlar bo'ladi.

Vitamin so'zi lotincha bo'lib, «vita» - «hayot» degan ma'noni bildiradi.

Qiziq, XIX asrning oxirlariga qadar, vitamin moddasi yaratilguncha, insonlar usiz qanday yashagan ekanlar? Tarixiy manbalar shuni ko'rsatadiki, vitaminlar

yaratilgunlariga qadar insonlar orasida turli xil yuqumli, xavfli, hatto ko'pincha o'limga olib keluvchi kasalliklar juda ko'p bo'lgan. Oddiygina bir misol sifatida, XX asrgacha butun dunyoda keng tarqalgan singa (lavsha) kasalligini olaylik. Singa - tish va milk kasalligi hisoblanadi. U bilan kasallangan odamning milki qonab, tishlari liqillaydigan bo'lib qolardi. Eng yomoni, singa bemorni holsizlantirib, lanj qilib qo'yardi. Insonning singa bilan og'rihi fojiaga, ya'ni uni nobud bo'lishiga olib kelardi. Lekin o'sha paytlarda bemor vitamin S ni iste'mol qilganida edi, u butunlay sog'ayib ketishi ham mumkin bo'lardi. U davrlarda singa kasalligi ko'proq dengizchilarda uchardi. Chunki vitamin S asosan xo'l meva va sabzavotlarda ko'p bo'ladi, ammo,

safarga chiqan dengizchilar faqatgina vitamin moddasi umuman bo'lmagan, tuzlangan go'shtlar va quritilgan nonlarni iste'mol qilardilar.

Faqat 1880 yilga kelib, rus olimi N. I. Lunin va 1883 yili ingliz olimi D. P. Styuart inson organizmiga oqsil, yog', uglevodlar, mineral tuzlar hamda suvdan tash

ВИТАМИНАР - ТАН СОҒЛИҒИНИ ТАЪМИНЛАР

qariy hayot uchun yana boshqa moddalar ham zarurligini aniqladilar. Keyinchalik ular kashf etgan bu moddalar vitaminlar deb atala boshladi.

Bugungi kunda 40ga yaqin vitaminlarning turlari ma'lum. Vitaminlarni soddaroq nomlash uchun ularga lotincha harflar qo'shib aytiladi. Masalan, vitamin A, ko'zning normal ishlashini va yaxshi ko'rinishini ta'minlaydi. Vitamin V1 va V2 lar miya faoliyati uchun zarur hisoblanadi. Vitamin S singa va boshqa kasalliklarga qarshi kurashishda insonlarga yordam beradi. Vitamin D tanada suyaklarning normal darajada hosil bo'lishi uchun kerakdir. 1948 yili olimlar birinchi marta mol jigaridan och qizil rangli yangi vitamin kristallari, ya'ni vitamin V12 ni ajratib oldilar. Ushbu vitamin tanada qon ko'payishini va uning paydo bo'lishini ta'minlaydi.

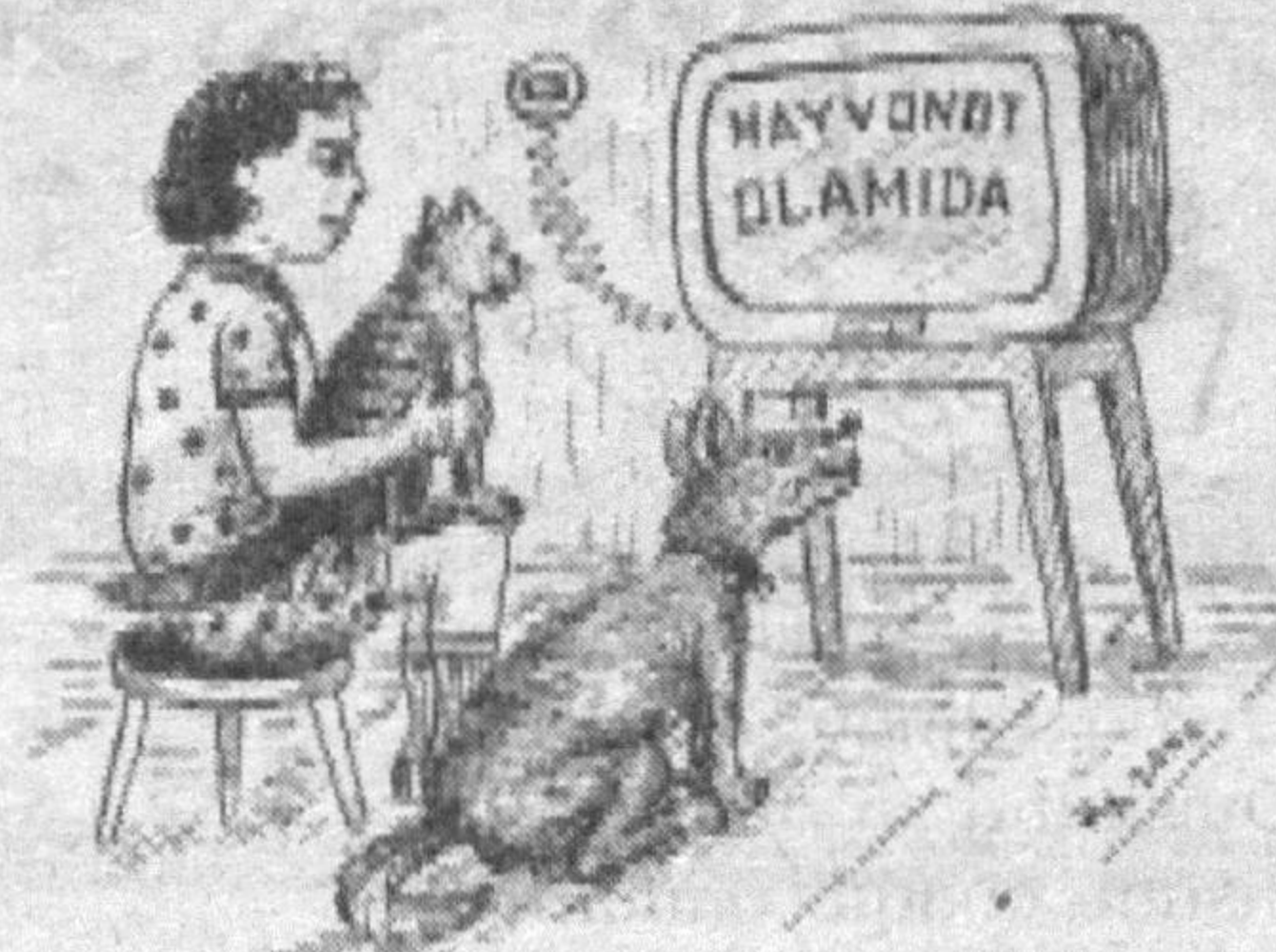
Shuni esda tutingki, vitaminlar faqat

bemorlar uchungina emas. Balki sog'lom kishilarga ham zarur. Sog'lom odam ko'p jismoniy mehnat qilganida, uning vitaminlarga bo'lgan ehtiyoji ko'proq ortib boradi. Ayniqsa, odam organizmiga, bahor ta'sirida vitaminlar juda kerak bo'ladi. Chunki bu paytda sabzavot va mevalarda vitamin moddasi parchalanib, kamayib ketadi.

Hozirgi kunda deyarli barcha dorixonalardan topish mumkin bo'lgan vitamin eritmalari, sharbatlari va no'xachalarini muntazam ravishda iste'mol qilib borsangiz, sog'lom bo'lishingiz muqarrar.

Sabzavot, meva va boshqa masalliqlar muzlatgichdan tashqarida uzoq muddat saqlanganda yoki noto'g'ri pishirilganda, ularning tarkibidagi vitamin moddasi kamayib ketadi. Meva, sabzavotlar va masalliqlardagi vitaminlarni saqlash uchun ularni faqat muzlatib qo'yish yoki muzlatgichda saqlash shart.

Aziz o'quvchilar! Bilingki, vitaminlar - bu bizning hayotimiz va sog'lig'imiz garovi. Meva va sabzavotlarni hamda dorixonalarda bo'ladigan, quticha yoki shisha idishlarda saqlanadigan vitaminlarni doimo iste'mol qilib boring.

FILGA AYLANGAN QUYON

Parijdagi eng katta sirklardan birida, juda ham qobiliyatli, kuchli va navqiron bir fil yo'qolib qoldi. Aniqrog'i qochib ketdi. Sirkning direktori

politsiya xabar berdi, bir nechta baquvvat, g'avdali yigitlarga va o'z xizmatidagi fil o'rgatuvchilarga katta pul berib, darhol filni tutib kelishni

buyurdi.

Politsiya ham, baquvvat yigitlar ham, fil o'rgatuvchilar ham filni topish uchun roppa-rosa o'n kun urinishdi. Lekin topisholmadi.

Bir kuni politsiya va yollangan ovchilar sirk direktoriga qo'ng'iroq qilib deyishdi: 'Janob direktor, nihoyat biz xuddi o'sha filingizni tutdik. Huzuringizga olib boraylikmi?'

Direktor: «Ha, darhol huzurimga olib kiringlar!»

Yarim soatdan so'ng direktorning xonasiga kichkinagina bir quyonni olib kirishdi.

Direktorning kapalagi uchib ketdi va dedi: 'Hoy, g'ilay tentaklar, ko'zlaring ko'rmi? Axir bu fil emas, quyon-ku!'

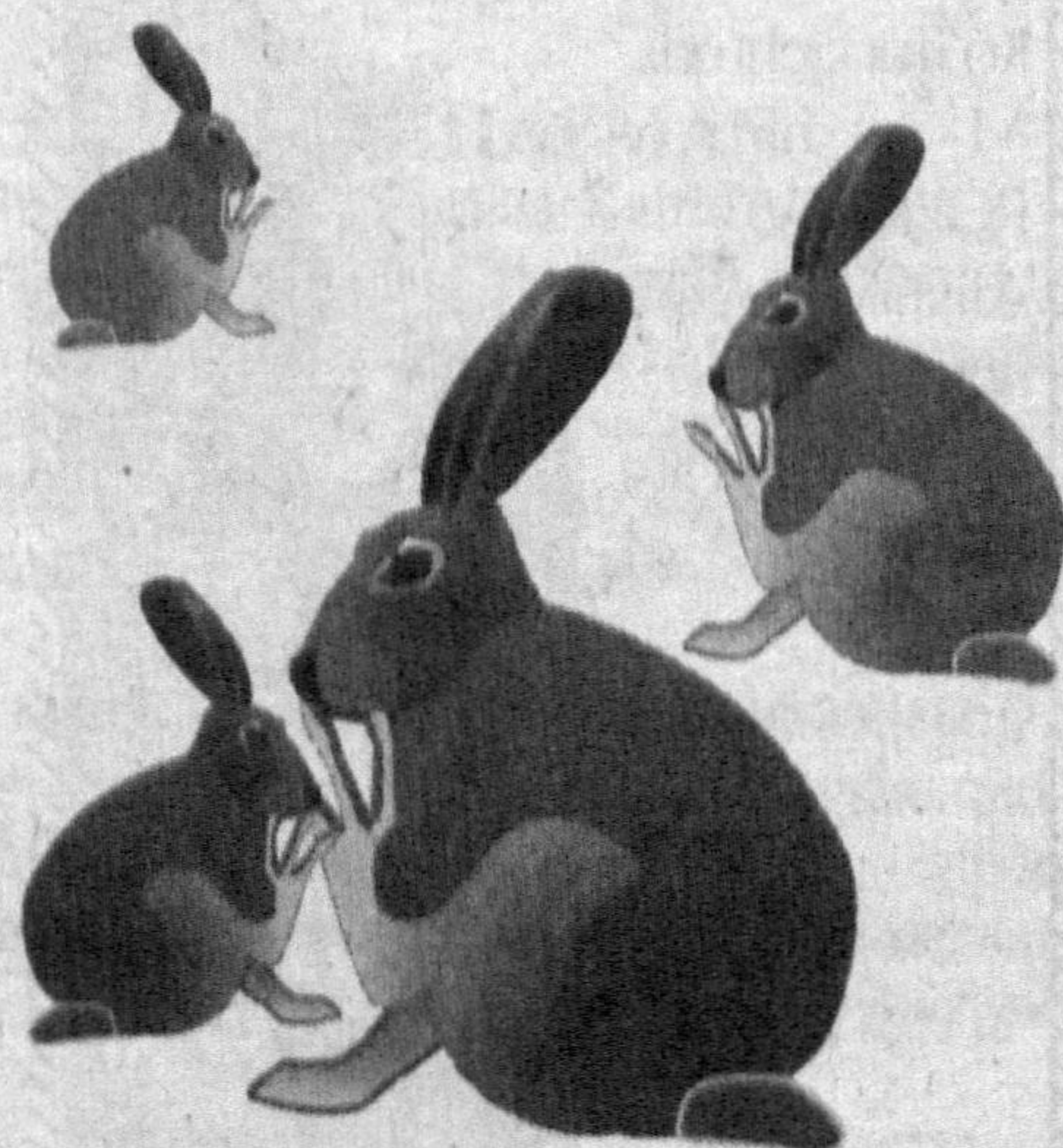
Politsiya va ovchilar birgalashib dedilar:

'Bu fil, ishonmasangiz uning o'zidan so'rab ko'ring'.

Direktor quyonga: 'Nahotki, sen fil bo'lsang?'

Quyong dedi: 'Ha, men filman, faqat filman, lekin iltimos, meni boshqa urmanglar'.

Shohruhbek KARIMBEKOV tayyorladi.

SHOHGA AYTILGAN TOPSHMOQ

Rivoyatlarga qaraganda, qadimda Shoh Edipning huzuriga bir bahaybat, uchar mahluq kelibdi. Mahluqning bosh qismi ayol qiyofasida va tanasi arslon qiyofasida ekan. Aniqrog'i uni ayol boshli sfinks deb atasharkan. U Shoh Edipga bir topishmoq aytmoqchi bo'libdi. Agarda Shoh Edip topishmoqni javobini topsa, mahluq shu yerdayoq o'zini baland minoradan tashlab, o'z joniga qasd qilishini va Shoh Edipning jonini esa omon saqlab qolishga va'da beribdi. Bordi-yu, Shoh Edip topishmoqning javobini topa olmasa, uni o'sha zahotiyog o'ldirishini aytibdi.

Ayol boshli, arslon tanali mahluqning topishmog'i quyidagicha ekan: 'Ertalab 4 ta oyoqda, tushda 2 ta oyoqda va kechqurun 3 ta oyoqda yuradi. Bu kim?'

Shoh Edip mahluqning topishmog'iga javob topibdi. Lekin biz siz o'quvchilarga topishmoqning javobini aytmaymiz, uning javobini o'zingiz toping!

ТАЙГА - "ЎРМОН" ДЕГАНИ

Tayga deganda, ko'z oldimizga sovuq, tumanli, deyarli hech kim yashamaydigan va daraxtlari ko'p bo'lgan o'rmon keladi. Darhaqiqat, tayga asosan sovuq iqlim mintaqasida joylashgan bo'lib, uning hududida muzloq yerlar katta maydonlarni egallaydi.

'Tayga' so'zi yoqutcha so'z bo'lib, 'o'rmon' degan ma'noni bildiradi. Ammo, har qanday o'rmon ham tayga hisoblanavermaydi. Taygada daraxtlarning turlari ko'p bo'lmaydi. Olimlar tabiiy hududlardagi ignabargli o'rmonlarnigina tayga deb atashadi.

Tayganing bir qancha turlari mavjud: Qoramtir, yorug' tayga va qarag'ayzor. Taygada qanday daraxtlar o'sishiga qarab, u yuqoridagidek turlarga ajratiladi. Qoramtir tayga - bu qoraqarag'ay, oqqarag'ay va kedr qarag'ayzorlaridan iborat o'rmondur. Tilog'ochdan iborat o'rmon yorug' tayga deb ataladi. Rossiyada tayga juda ko'p hududni egallaydi. Uning shimolida tayga o'rmon tundra bilan, janubda esa keng bargli o'rmonlar bilan chegaradosh. Sharqiy Sibirda kimsasiz, bepoyon qalin o'rmonlar, Tuvada yalang'och tog', Oltoyda o'rmon bilan qoplangan tog'lar, Mongoliyada hayvonlari ko'p bo'lgan qalin o'rmonlar ham tayga deyiladi.

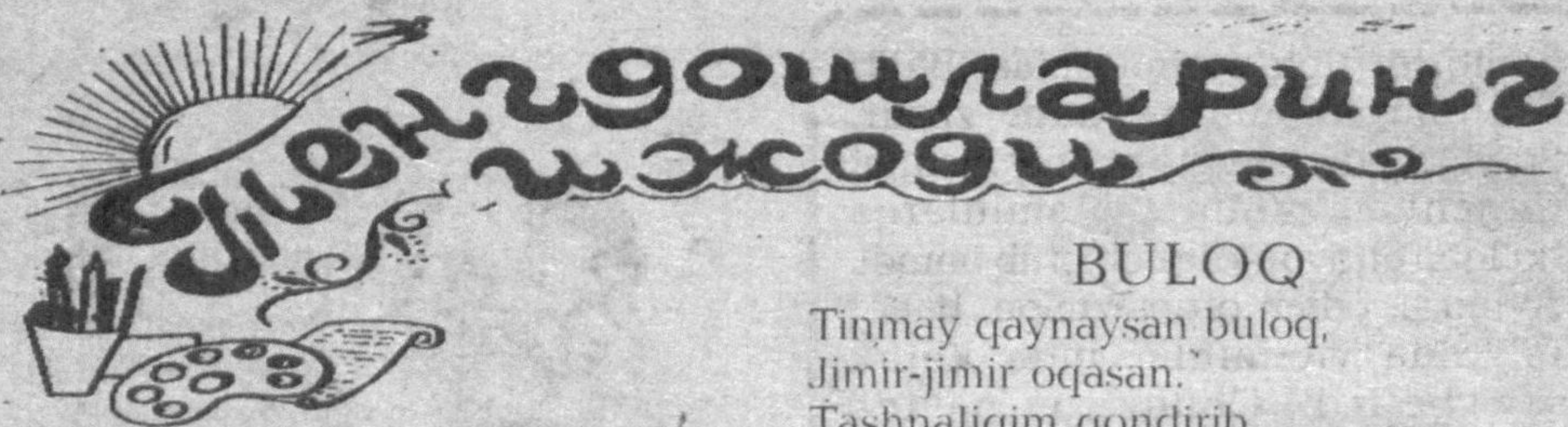
Taygada o'sadigan o'simliklarga keladigan bo'lsak, Uzoq Sharq va Ussuri taygasida yovvoyi tok va yo'sin o'sadi. O'rmon qirg'bo'g'inim, plaun, qirg'quloq kabi o'simliklarni tayganing hamma yerida uchratish mumkin.

Tayga cheksiz va ulkan boyliklar makoni. Asosiy boylik, shubhasiz, o'rmondur. Bu o'rmonlardagi daraxtlarni bekordan bekorga kesish mumkin emas, chunki ko'pincha daraxtlar kesilgan joyda botqoqlik hosil bo'ladi. Daraxt kesilishi bilan, o'rniga darhol yangi daraxt ko'chatini ekish lozim.

Tayga boyliklaridan yana biri - bu mo'yna. Yer yuzining hech bir hududida taygadagi kabi son-sanoqsiz mo'ynali hayvonlar yashamaydi. Ular suvsar, ko'zak, norka, sobol, tiyin, qunduz kabilarni misol qilib ko'rsatish mumkin. Har yili qor yog'ishi bilan, ovchilar mo'ynali hayvonlarni ovlash uchun taygaga yo'l oladilar.

Shuningdek, tayga insonlarga qimmatli dorivor o'simliklar - chakanda, maral ildizi, hayot ildizi bo'lmish jenshen va kedr yong'og'ini tuhfa etadi. Odamlar maza qilib yeydigan o'simliklar va rezavor mevalar ham taygada serob. Masalan, tayga botqoqlardaklukva, tayganing o'zida esa qo'ziqorin, maymunjon, g'olubika, chernika, moroshka, smorodina, malina va brusnika juda ko'p o'sadi.

Taygadagi yerlarni chuqurroq kavlansangiz, uning tuproqlarini oltinga, olmosga, neftga, gazga, qimmatbaho mineral va rudalarga boy ekanligiga ishonch hosil qilasiz. Ammo, tayga va ayniqsa uning sharqiy hududlarini yaxshi o'rganishning va o'zlashtirishning iloji yo'q. Chunki u yerlar botqoqliklar va o'tib bo'lmis o'rmonlardan iborat. Garchi shunday bo'lsa-da, tinib-tinchimas olimlar va tadqiqotchilar qorlar erib, kunlar iliy boshlashi bilan taygaga yo'l olishadi. Ular u yerdagi hashorot, hayvonot va o'simlik dunyosini o'rganadilar. Ko'plab foydali qazilmalarni izlab topishadi.

VOY TISHIM

Quloq solmay Boqivoy,
Oyisining so'ziga.
Tishda chaqib danakni,
Jabr qildi o'ziga.
-Voy tishim, deb bo'zladi.
Yig'lay-yig'lay so'zladi:

-Kattalarning so'ziga,
Quloq tuting siz har dam.

Yo'qsa, mendek azobda,
Qolasizlar sizlar ham.

Xurshida NIYOZOVA,
Yakkasaroy tumanidagi
144-maktabning 8-sinf
o'quvchisi.

KUNGABOQAR

Kungaboqar olamni taniganidan
beri uni osmonning oltin toji,
ya'ni Quyosh o'ziga maftun etdi.
Kungaboqar unga havas qilar,
o'zida ham shunday toj bo'lishini
xohlardi. U Quyoshdan kech
kirganida ketib qolmasligini
so'rar, Quyosh esa yo uning
gapini eshitmas, yoki nazariga
ilmasdi. Kungaboqarning
shundoqqina yonidan ariqda
suv oqib o'tar, u osmon tojining
shaydosiga: 'Menga ham bir qara,
qaray qol', - derdi. Kungaboqar
hamon osmondan ko'zini uzmay: -
'agar senga qaragam, Quyosh xafa
bo'ladi, - derdi. Axiri bir kuni
Kungaboqar Quyoshning
va'fosiyligidan biroz ranjib, undan
arazlaganini bildirish uchun
suvga boqdi. Qaradi-yu suvda
ham bir oltin toj borligini ko'rdi.
Suvdan:

- Sening ham tojing bormi? - deb
so'radi.

Suv qiqirlab kulib javob berdi:

- Axir bu sening tojing-ku.

Kungaboqar uzoq ajablanib
turdi va o'zida ham bo'lishini
orzu qilgani oltin toj borligini
bildirgani uchun suvga
tashakkur bildirdi. U ertaga yana
Quyoshga boqishni ko'ngliga tugib
qo'ydi. U endi osmon tojiga
mahliyo bo'lib turmoqchi
emas, balki o'z oltin
tojini solishtirib
ko'rmoqchidi.

Munira
ROZIQOVA

Alisher Navoiy
nomli
Respublika
Nafis san'at
litseyi
o'quvchisi.

BULOQ

Tinmay qaynaysan buloq,
Jimir-jimir oqasan.
Tashnaligim qondirib,
Dillarga xush yoqasan.

Sening yo'ling ko'p yiroq,
Qaylarga pildiraysan?
Anglay olmay qarangman,
Nima deb chuldiraysan?

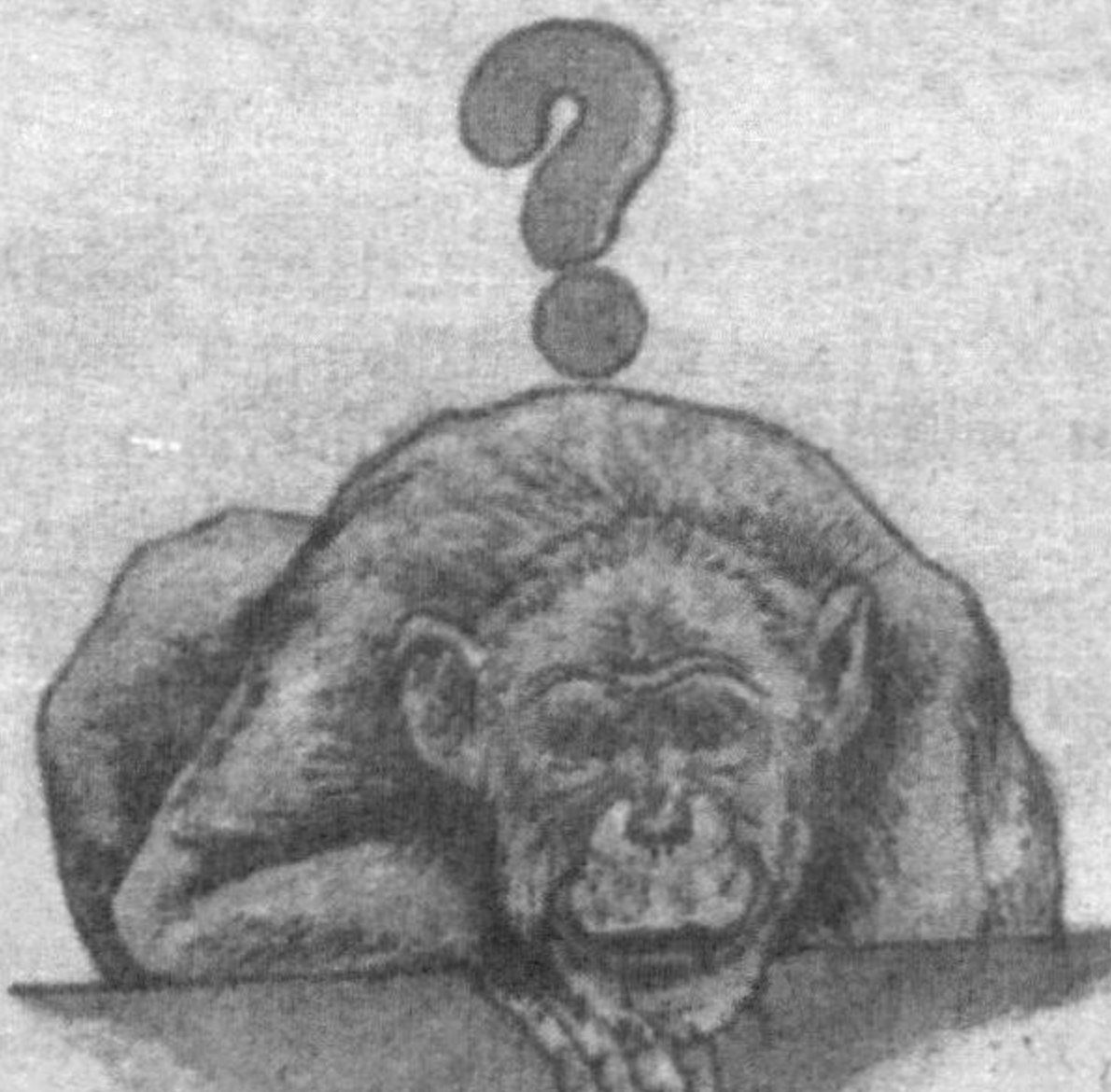
Chayib olay yuzimni,
To'ldirayin ko'zamni.
Sen shunday mangu chashma,
Ko'p dillar senga tashna.

Mushtariy JO'RAYEVA,
Chinoz tumanidagi 2-litsey-
maktabning 5-sinf o'quvchisi

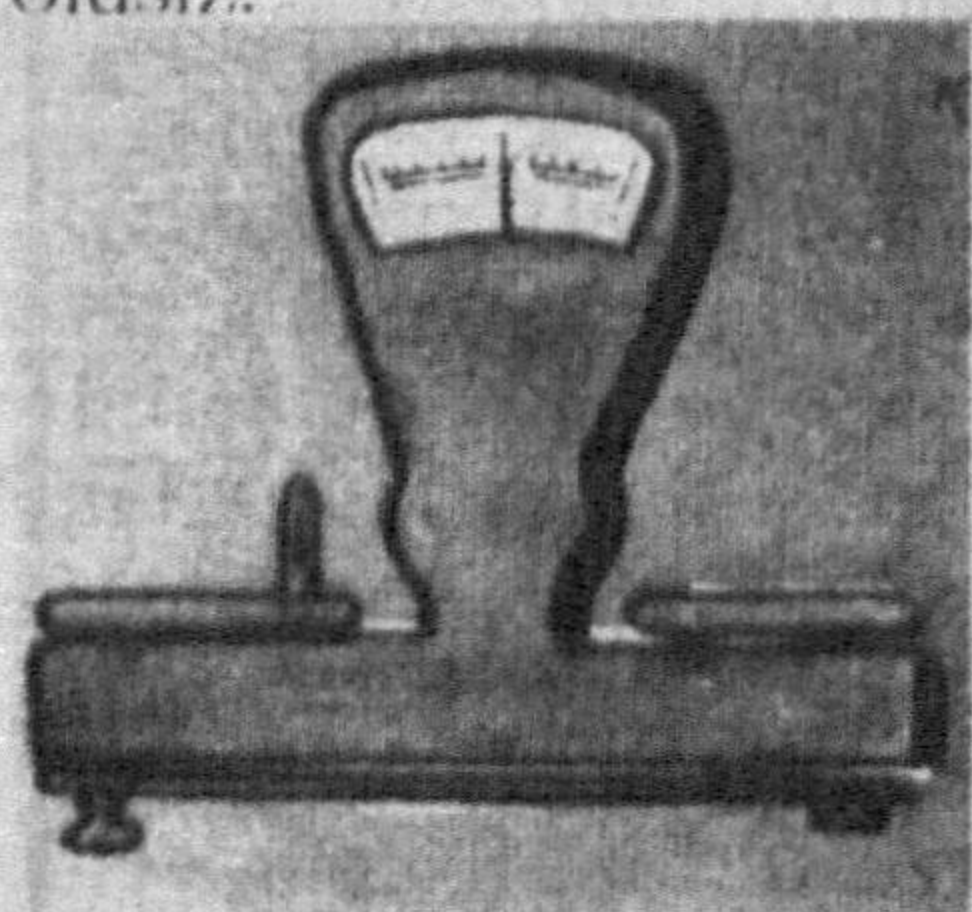
BILAG'ON BOLALAR
DIQQATIGA!

Siz «Tong yulduzi» gazetasi
sahifalarida uchraydigan
xatolarni albatta topib, bizga
yozib yuboring. Chunki atayin
bilag'on va topag'onligingizni
sinash maqsadida harflar
tushirib qoldiriladi yoki
qo'shib qo'yiladi. Tinish
belgilari o'z o'rnida
ishlatilmaydi...

Maqsadimiz: bilimli bo'ling.
Chunki osmonni yulduzlar,
yerni esa bilimlilar bezar.

Tanga tanlash o'yinida siz 25 so'm
pul bilan qatnashmoqchisiz.
Aytaylik, raqibingizda 50 so'm bor
va o'yin o'yinchilardan biri
shilinguncha davom ettiriladi. Agar
siz har gal bir xil miqdorda pul tikib
o'ynasangiz, u holda kim oldinroq
raqibining barcha pulini qanday
ehtimollik bilan yutib oladi, ya'ni
raqibingiz sizning 24 so'mingizni
yutib olguncha siz uning 50 so'mini
qanday ehtimollik bilan yutib
olasiz.

Oz qo'ysang,
sol deydi,
Ko'p bo'lsa,
ol deydi.

O'ZBEKISTON
ASKARLARI

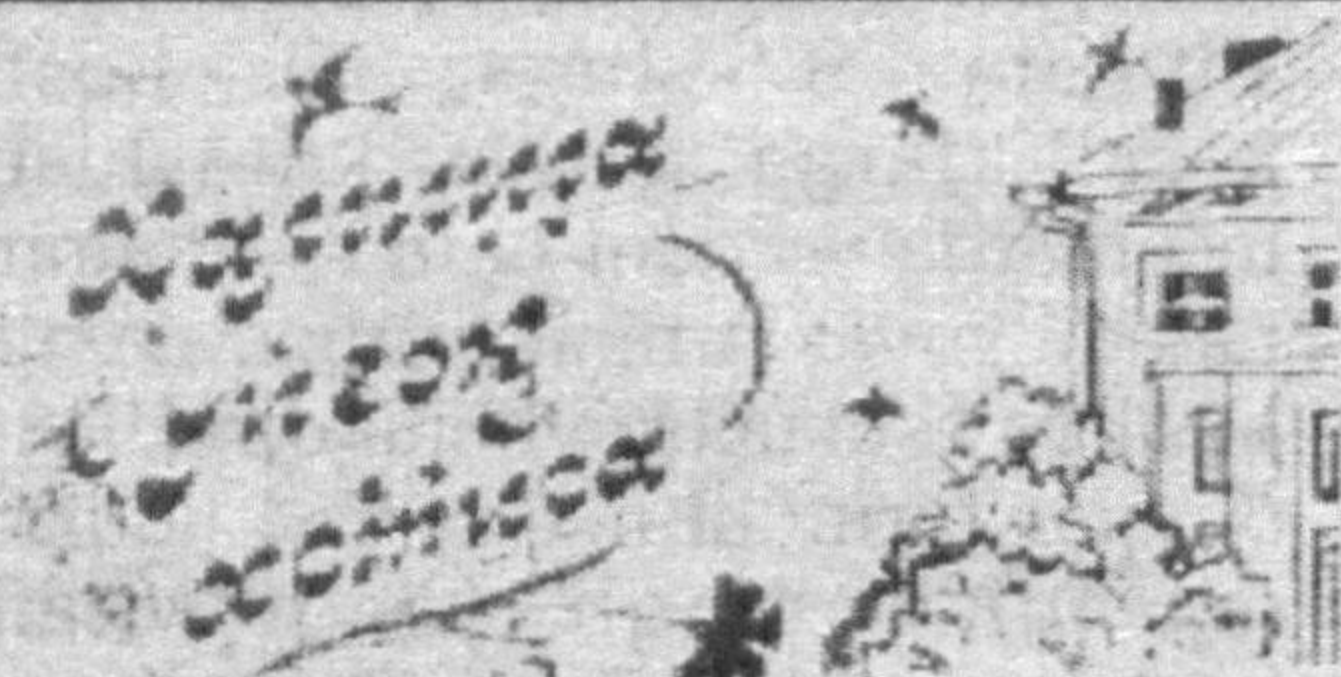
Jasur yigit askar akam,
Sizlar borki, hayot ko'rkam.
Qasamiga sodiq har dam,
O'zbekiston askarlari.

Sergakdarsiz postingizda,
Osmon tiniq ustimizda,
Tinch-totuvlik yurtimizda,
O'zbekiston askarlari.

Mustaqil yurt o'g'lonlari,
Dalalarda qoplonlari,
Alp qomatli sherxonlari,
O'zbekiston askarlari.

Yov kelganda chekinmaysiz,
Kecha-kunduz siz sergaksiz,
Vatanimiz qo'riqlaysiz,
O'zbekiston askarlari.

Surayyo AITOVA,
Kibray tumanidagi
244-maktabning 7-sinf
o'quvchisi.

OXUNJON AKAMGA

Oxunjonning o'limini eshitib,
Achchiq-achchiq alam bilan
yig'ladim.
Balki yanglish eshitgandirman,
deya,
Qayta-qayta so'rab, bag'rim
tig'ladim.

Oxun aka, nechun barvaqt
ketdingiz,
Ayting, shoshib qay manzilga
yetdingiz?
Suratingiz ko'z o'ngimda hamisha,
Muxlisingiz dilin dog'lab ketdingiz.

Xusnida SULTONOVA,
Farg'ona viloyati, O'zbekiston
tumanidagi Eson Rahimov
nomli 40-maktabning 9-sinf
o'quvchisi.

BIR NAFASDA KIM KO'P
AYTADI?

Jajji jibilajibon
jajji jo'ja bilan jo'ra,
Jajji jo'ja jajji
jibilajibon bilan jo'ra.

Saqoqushlarning farqini
toping.

TONG YULDUZI

O'zbekiston bolalari
va o'smirlarining
gazetasi

Muassislar:
O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI
DAVLAT MATBUOT
QO'MITASI,
O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI XALQ
TA'LIMI VAZIRLIGI,
«SOFLOM AVLOD
UCHUN» XAYRIYA
JAMFARMASI

BOSH MUHARRIR:

Umida ABDUAZIMOVA

TAHRIR HAY'ATI:

Shuhrat AHMEDOV,

Jamoliddin FOZILOV,

Oynisa MUSURMONOVA,

Komil YUSUPOV,

Mukarrama MURODOVA,

Sunnatilla QO'ZIYEV,

Ergashvoy SARIQOV.

Noshir

«ljod dunyosi»

Ofset usulida 50100
nuxxada bosildi.

Hajmi 2 bosma taboq.
Buyurtma - F-2094

Gazetani

Abduhamid Abdug'afforov
sahifaladi.

Navbatchi:

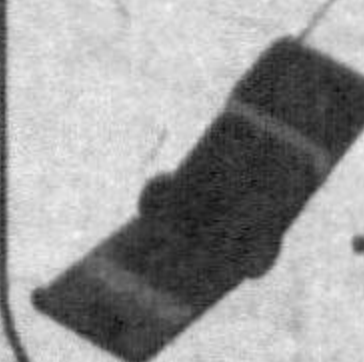
Ma'mura

MADRAHIMOVA

Ro'yxatdan o'tish tartibi
№ 000137

Manzirimiz 700129,

Toshkent shahri, Navoiy
ko'chasi, 30-uy.

Tel: 144-62-34.